

CYNGOR GWYNEDD

PWYLLGOR	PWYLLGOR ARCHWILIO
DYDDIAD	29 IONAWR 2013
TEITL	STRATEGAETH GWRTH-DWYLL, GWRTH-LYGREDIGAETH A GWRTH-GWGRWOBRYWO CYNGOR GWYNEDD A CHYNLLUN YMATEB
PWRPAS YR ADRODDIAD	CYFLWYNO'R STRATEGAETH GWRTH-DWYLL, GWRTH-LYGREDIGAETH A GWRTH-LYGREDD A'R CYNLLUN YMATEB I'R PWYLLGOR ARCHWILIO AM GYMERADWYAETH
AWDUR	DEWI MORGAN, UWCH REOLWR ARCHWILIO A RISG
GWEITHREDIAD	MABWYSIADU'R STRATEGAETH A'R CYNLLUN A DATGAN CEFNOGAETH I'W CYNNWYS

I. CYFLWYNIAD

- I.1 Mabwysiadwyd y Strategaeth Gwrth-Dwyll a Gwrth-Lygreddigaeth a Chynllun Ymateb i Dwyll blaenorol gan y Pwyllgor Archwilio ym Mehefin 2009. Roedd y Strategaeth hwnnw yn cymryd lle strategaethau blaenorol oedd yn eu lle ers sawl blwyddyn.
- I.2 Roedd y Strategaeth flaenorol yn cydnabod y gallai Cyngor Gwynedd, fel unrhyw gorff cyhoeddus arall sydd yn ymdrin ag arian sylweddol, fod yn destun ymdrechion i dwyllo neu ymdrechion i ddylanwadu ar swyddogion a/neu aelodau mewn modd lwgr. Gall hyn gael ei weithredu, neu ei ymgeisio, gan unigolion o'r tu allan i'r Cyngor, gan staff, gan aelodau neu gyfuniad o'r rhain yn cyd-gynllwynio. Yn dilyn Deddf Llwgrwobrwyo 2010, daeth angen i ddiweddarau'r Strategaeth er mwyn cydnabod y gofynion diweddaraf.
- I.3 Mae'r Strategaeth yn rhan allweddol o fframwaith llywodraethu yr awdurdod, ac mae ei fabwysiadu, ei hyrwyddo a'i weithredu yn gamau hanfodol i ennyn hyder y cyhoedd am ddiogelwch arian y trethdalwr. Mae'n adlewyrchu penderfyniad y Cyngor i warchod ei hun rhag twyll a llygredd a'r bwriad yw sicrhau safonau uchel o atebolrwydd cyhoeddus.
- I.4 Mae Strategaeth 2013-2016 yn cynnwys Cynllun Gweithredu er mwyn hybu'r ddogfen a'r negeseuon sydd ynddo, fel bod y cyfrifoldebau a amlinellir ynddo yn wybyddus i bawb perthnasol.
- I.5 Mae'r dogfennau yn adlewyrchu penderfyniad y Cyngor i warchod ei hun rhag gweithgareddau twyllodrus a llwgr a'i ymrwymiad i sicrhau safonau uchel o atebolrwydd cyhoeddus.

2. STRATEGAETH GWRTH-DWYLL A GWRTH-LYGREDIGAETH

2.1 Pwrpas y Strategaeth Gwrth-Dwyll, Gwrth-Lwgrwobrwyo a Gwrth-Lygreddigaeth yw darparu trosolwg o bolisi'r Cyngor o safbwynt ei agwedd tuag at dwyll a llygredd a'r rhai sydd yn gweithredu, neu'n ceisio gweithredu, twyll neu lygredd yn erbyn Cyngor Gwynedd a'r trethdalwr. Mae wedi'i ddylunio i gyflawni'r hyn a ganlyn:

- Egluro'r hyn y mae'r Cyngor yn ei olygu o ran twyll, llwgrwobrwyo a llygreddigaeth;
- Gosod y safonau y mae'r Cyngor yn eu disgwyl gan ei Aelodau Etholedig a'i staff;
- Hyrwyddo atal twyll;
- Hyrwyddo canfod twyll;
- Dangos sut y bydd y Cyngor yn ymchwilio i dwyll, llwgrwobrwyo a llygreddigaeth;
- Hyrwyddo ymwybyddiaeth o dwyll.

2.2 Er mwyn sicrhau fod y Strategaeth yn effeithiol wrth gyflawni ei amcanion, bydd y Pwyllgor Archwilio yn derbyn adroddiadau rheolaidd, oddeutu pob 6 mis, ar ymdrechion y gwrth-dwyll, gwrth-lwgrwobrwyo a gwrth-lygreddigaeth y Cyngor.

3. CYNLLUN YMATEB I DWYLL A LLYGREDDIGAETH

3.1 Mae'r Cynllun Ymateb i Dwyll i'w ddarllen ar y cyd â'r Strategaeth, ac yn gosod allan yr hyn y dylai staff a/neu rheolwyr ei wneud pan maent yn amau fod twyll neu lygreddigaeth yn digwydd, a'r camau ymarferol y bydd y Cyngor yn eu dilyn er mwyn mynd i'r afael â'r mater. Mae'r ddogfen yn gosod allan yr hyn sydd angen i'r canlynol ei wneud pan maent yn darganfod neu'n amau twyll, llwgrwobrwyo neu lygreddigaeth:

- Staff
- Rheolwyr
- Archwilwyr

3.2 Mae'r cynllun wedi ei ddatblygu gan roi sylw dyledus ac ystyriaeth i nifer o bolisiau a gweithdrefnau eraill o fewn y Cyngor er mwyn sicrhau cysondeb, gan gynnwys:

- Yr amodau gwaith lleol
- Polisi Datgelu ("Canu'r Gloch")
- Polisi Disgyblaeth
- Rheolau Gweithdrefn Ariannol
- Cylch Gorchwyl Archwilio Mewnol

3.3 Mae'r Cynllun Ymateb yn esbonio sut y bydd y Cyngor yn gweithredu er mwyn ymchwilio i honiadau o dwyll, llwgrwobrwyo neu lygreddigaeth, gan gynnwys sut mae hyn yn plethu gyda Polisi Disgyblu yr Awdurdod.

3.4 Mae cynllun hefyd yn amlinellu sut bydd y Cyngor yn gweithredu, a'r opsiynau sy'n rhaid eu hystyried, pan fydd tystiolaeth ddigonol i gefnogi'r honiadau o dwyll, llwgrwobrwyo neu lygreddigaeth wedi cael ei gasglu, gan gynnwys disgyblaeth fewnol a/neu erlyniad troseddol neu sifil, neu gyfuniad o'r rhain.

4. ARGYMHELLION

4.1 Gofynnir i'r Pwyllgor Archwilio gymeradwyo'r Strategaeth Gwrth-dwyll, Gwrth-Lwgrwobrwyo a Gwrth-Lygreddigaeth a'r Cynllun Ymateb i Dwyll, Llwgrwobrwyo a Llygreddigaeth, a'u mabwysiadu'n ffurfiol.

4.2 Gofynnir i'r Pwyllgor Archwilio ddatgan cefnogaeth i'r dogfennau ac i gefnogi aelodau a swyddogion y Cyngor wrth eu gweithredu.